

DZIEDĀŠANAS PRASMJU ATTĪSTĪBAS SAIKNE AR DZĪVES APMIERINĀTĪBU: PĒTĪJUMS ZĒNU KOROS

Reinis Maurītis, Valdis Bernhofs

KOPSAVILKUMS

Šajā pētījumā analizēta savstarpējā mijsakārība starp dziedāšanas prasmju attīstību un dzīves apmierinātību bērnu un pusaudžu vecumā, īpašu uzmanību pievēršot zēnu koru kontekstam. Dziedāšana un kolektīvā muzicēšana ir daudzdimensionāls process, kas ietver vokālās, muzikālās, emocionālās, kognitīvās un sociālās prasmes. Lai gan kolektīvās muzicēšanas - kordziedāšanas - ietekme uz emocionālo labbūtību visbiežāk pētīta pieaugušo vidē, bērnu un pusaudžu koros - īpaši zēnu koros - šī joma līdz šim aplūkota ļoti maz. Latvijas skolu koru, šajā gadījumā zēnu koru, tradīcija nodrošina piemērotu vidi, kurā izzināt muzikālās attīstības, īpaši dziedāšanas prasmju, un apmierinātības ar dzīvi mijiedarbību reālos pedagoģiskos apstākļos, ņemot vērā gan muzikālos, gan sociāli emocionālos aspektus.

Pētījumā izmantota tiešsaistes testēšanas platforma *LongGold Latvia*, kas apvieno dzīves apmierinātības mērījumu ar dažādiem muzikālo prasmju testiem, tostarp ritma un melodijas uztveri, muzikālās vides raksturojumu, mūzikas klausīšanos un citus ar muzikālo attīstību saistītus rādītājus. Dziedāšanas prasmju novērtēšanai tika izmantots jaunizveidots un Latvijas kultūrvidei adaptēts *Singing Ability Assessment* tests, izmantojot latviešu tautasdziesmu melodijas fragmentus. Šāda pieeja nodrošināja iespēju atsevišķi analizēt ritma un melodijas komponentus, kas atbilstoši validācijas rezultātiem veido divas atšķirīgas prasmes, nevis vienotu dziedāšanas skalu.

Pētījumā piedalījās respondenti vecumā no 8 līdz 13 gadiem, kuri tika sadalīti divās grupās: respondenti, kas regulāri apmeklē un dzied skolas korī, un respondenti bez kordziedāšanas pieredzes. Pirmie iegūtie rezultāti liecina, ka respondenti, kuri regulāri apmeklē un dzied korī uzrāda augstāku ritma reproducēšanas prasmi, savukārt melodiskie rādītāji neveidoja iekšēji konsekventu skalu un tādēļ analizējami kā atsevišķi parametri. Dzīves apmierinātības līmenī būtiskas atšķirības starp abām grupām netika konstatētas, un korelācijas starp muzikālajām spējām un dzīves apmierinātību izrādījās nebūtiskas. Tas norāda, ka dziedāšanas tehniskās prasmes pašas par sevi nav tiešs subjektīvās labbūtības rādītājs.

Tomēr teorētiskā un empīriskā literatūra atklāj, ka kolektīvās muzicēšanas pozitīvā ietekme uz labbūtību var izpausties netieši – caur sociālo piederību, pašvērtējumu un emocionālās regulācijas mehānismiem. Koris funkcionē kā īpaša sociālā vide, kas veicina sadarbību, komunikāciju, grupas identitāti un piederības sajūtu, kas bērnu un pusaudžu vecumā ir īpaši nozīmīga emocionālās un sociālās attīstības dimensija. Šie aspekti skaidro, kādēļ ieguvumi no kordziedāšanas var parādīties arī tad, ja tie nav tieši saistīti ar muzikālo prasmju līmeni.

Pētījums sniedz nozīmīgu ieguldījumu dziedāšanas prasmju novērtēšanas metodoloģijā, apliecinot, ka ritms un melodija jāvērtē kā divas atsevišķas prasmes. Vienlaikus pētījums akcentē kolektīvās muzicēšanas nozīmi bērnu un pusaudžu emocionālajā, sociālajā un kognitīvajā attīstībā un iezīmē nepieciešamību turpmākos pētījumos padziļināti analizēt netiešos labbūtības veidošanās mehānismus.

Co-financed by the European Union within the project “Doktorantūras granti LKA, LMA un JVLMA” (No. 1.1.1.8/1/24/1/006), Cohesion Policy Programme 2021–2027.

Līdzfinansēts no Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam projekta “Doktorantūras granti LKA, LMA un JVLMA” (Nr. 1.1.1.8/1/24/1/006) ietvaros.